

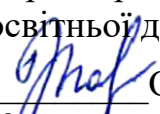
Заклад вищої освіти

**«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

**КАФЕДРА ТУРИЗМУ, ДОКУМЕНТНИХ ТА МІЖКУЛЬТУРНИХ
КОМУНІКАЦІЙ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з освітньої діяльності

 Оксана КОЛЯДА
«29» серпня 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.6 Інклюзивний та соціально-реабілітаційний туризм

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма

«Туризм»

(назва освітньої програми)

освітнього рівня

перший (бакалаврський)

(назва освітнього рівня)

галузь знань

24 Сфера обслуговування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність(ності)

242 Туризм

(шифр і назва спеціальності(тей))

Інститут філології та масових комунікацій

Обсяг, кредитів: 4

Форма підсумкового контролю: іспит

Київ - 2024 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Викладач	Коротєєва Антоніна Вікторівна, кандидат економічних наук, професор кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій
Профайл викладача	https://vo.uu.edu.ua/user/profile.php
Канали комунікації	<i>Електронна пошта:</i> antoninakrtv@gmail.com <i>Вайбер, телеграм:</i> +38067-406-53-90
Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу https://vo.uu.edu.ua/ за адресою	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=10454

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 4	Галузь знань 24 Сфера обслуговування (шифр і назва)	Вид дисципліни за вибором студента (обов’язкова чи за вибором студента)	
	Спеціальність 242 Туризм (шифр і назва)	Цикл підготовки професійний (загальний чи професійний)	
Модулів – 2	Спеціалізація _____ (назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: _____ українська (назва)	Семестр	
Загальний обсяг годин – 120		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1,5		Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекція
	14 год.		год.
	Практичні, семінарські		
	32 год.		год.
	Лабораторні		
	0 год.		год.
	Самостійна робота		
	74 год.		год.
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид семестрового контролю: залік			

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми навчання.

Аудиторне навантаження заочної форми становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми навчання;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми навчання.

Здобувачі освіти заочної форми навчання мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи заплановані програмою дисципліни і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). Під час сесії для заочної форми навчання проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми навчання для здобуття ними усіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання, університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми навчання.

2. Передреквізити та постреквізити навчальної дисципліни

ПЕРЕДРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна «Інклюзивний та соціально-реабілітаційний туризм» викладається студентам 2-го курсу, зі спеціальності «Туризм». Серед дисциплін, які вони вивчали і знання яких можуть їм знадобитись при вивченні цієї дисципліни слід зазначити «Основи туризмознавства», «Готельно-ресторанний бізнес», «Активний туризм та безпека туристичної діяльності».

ПОСТРЕКВІЗИТИ

Так як дисципліна «Інклюзивний та соціально-реабілітаційний туризм» викладається на 2-му курсі бакалаврської підготовки, то знання цієї дисципліни знадобляться випускникам у їх практичній роботі у сфері міжнародного туризму. Якщо деякі з випускників захочуть вчитися на магістра, то знання з «Інклюзивний та соціально-реабілітаційний туризм» стануть у користі при вивченні дисципліни «Міжнародний туризм», «Туристсько-рекреаційні комплекси світу», «Туристичне країнознавство».

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Інклюзивний та соціально-реабілітаційний туризм»

Метою вивчення дисципліни «Інклюзивний та соціально-реабілітаційний туризм» є формування системи теоретичних знань щодо інклюзивного та соціально-реабілітаційного туризму, їх ресурсного, інфраструктурного забезпечення та практичних вмінь формування спеціалізованих турів відповідно до мети подорожі туристів.

Завдання:

- дослідження стану та перспектив розвитку с інклюзивного та соціально-реабілітаційного туризму в Україні та світі;
- вивчення досвіду вітчизняної та зарубіжної практики планування та організації спеціалізованих видів туризму;
- сформувати навички дослідження та аналізу ринку спеціалізованих видів туризму;
- сформувати навички створення турів з урахуванням мотивації туристів, ресурсного та інфраструктурного забезпечення інклюзивного та соціально-реабілітаційного туризму.

4. ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА «Інклюзивний та соціально-реабілітаційний туризм»

ЗК 1	ЗК 3	ЗК 7	ЗК 8	ЗК 12	ЗК 14	ЗК 15
+	+	+	+	+	+	+

5. ПЕРЕЛІК СПЕЦІАЛЬНИХ (ФАХОВИХ) ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА «Інклюзивний та соціально-реабілітаційний туризм»

ФК 1	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 9	ФК 12	ФК 14	ФК 15
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------	--------------	--------------

7. Структура вивчення навчальної дисципліни

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Тема 1. Соціальна інклюзія як шлях до створення «суспільства для всіх» в сучасних умовах протидії агресії росії.		4		8			20								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації
Тема 2. Інклюзивно- реабілітаційний туризм: недискримінаційн ість, безбар'єрність та доступність туристичних послуг		4		8			20								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації
Модульний контроль (ІНД3)															Письмова модульна контрольна робота
Разом за змістовим модулем 1		8		16			40								
Модуль 2															

Тема 3. Активний відпочинок та супровід туриста з інвалідністю		3		10			20							АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації
Тема 4. Зелений(екологічний) туризм як вид туризму для людей з інвалідністю: комунікації, безпека, досяжність, ужитковість		3		6			14							АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації
Модульний контроль (ІНДЗ)														ІНДЗ: письмове завдання для самостійного опрацювання
Разом за змістовим модулем 2		6		16			34							
Усього годин	120	14		32			74							

8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання досягнень студента	<i>Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.</i> <i>За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.</i> <i>Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.</i> <i>Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.</i> <i>Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.</i> <i>Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.</i> <i>Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.</i> <i>Реферативні дослідження та практичні роботи, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.</i> <i>Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу курсу.</i>
--------------------------------------	---

9. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	екзамен	залік	

90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що

	зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентів, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
--	--

10. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

Лекція – це розгорнутий, організований в доступній формі систематичний і послідовний виклад сутності теоретичної проблеми або проблеми соціально-політичного, морального, етичного, естетичного змісту. Логічним центром лекції є певне теоретичне узагальнення, що належить до сфер наукового пізнання. Лекція викладачем проводиться із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint).

Лекція передуюється чітким формулюванням теми, її найважливіших завдань і плану. Помітний ефект дає визначення на початку лекції проблеми, яка потребує свого розв'язання, розкриття її значення для науки, техніки, пояснення явищ суспільного життя, для процесу навчання і виховання.

В процесі лекції викладачем детально аналізуються найважливіші факти, явища, події, коротко викладається другорядний матеріал; роз'яснюються складні явища, поняття, формули та ін. Доцільний прийом так званої конкретизації, тобто розкриття складного явища чи поняття на одному або кількох переконливих конкретних прикладах. Висновки й узагальнення можуть формулюватися за фактами, будучи результатом аналізу фактичного матеріалу (індукція) або ж навпаки, обґрунтовуватись конкретними фактами, які доводять висновки, формули, закономірності, сформовані вчителем (дедукція).

Тема лекції, як правило, поділяється на основні питання. Завершуючи розгляд одного з питань, викладач робить короткий висновок (або пропонує зробити це учням) і називає наступне питання. Чіткість поділу лекції на питання полегшує її сприйняття, запис і засвоєння.

Побічним завданням лекції є навчання учнів самостійно робити доповіді.

Наочні методи – виділяються дві групи: методи ілюстрацій і методи демонстрацій. **Метод ілюстрації** передбачає показ студентам викладачем ілюстрованих посібників: плакатів, карт, малюнків на слайдах презентації.

Метод демонстрацій передбачає демонстрацію викладачем туристичних брошур, рекламних видань, сувенірної продукції, спеціальної продукції готельного та ресторанного бізнесу, показ професійно орієнтованих фільмів тощо.

Кейс-метод (англ. *Case method*, метод кейсів, метод конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу) — техніка навчання, що використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Ті, що навчаються повинні досліджувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення і вибрати найкраще з них. Кейси ґрунтуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації.

1. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації

Індуктивні та дедуктивні методи навчання характеризують дуже важливу особливість методів - здатність розкривати логіку зміни змісту навчального матеріалу. Застосування індуктивних і дедуктивних методів означає вибір викладачем певної логіки розкриття змісту досліджуваної теми - від часткового до загального й від загального до часткового.

Застосування дедуктивного чи індуктивного методу в певній ситуації визначається провідною дидактичною задачею, поставленою педагогом на цьому етапі навчання. Якщо, наприклад, викладач вирішив сконцентрувати увагу на розвитку дедуктивного мислення узагальненого характеру, то він використовує дедуктивний метод, поєднуючи його з проблемно-пошуковим, реалізованим за допомогою спеціально побудованої бесіди. До цієї підгрупи методів організації навчання належать і методи навчального аналізу, синтезу, навчальної аналогії, виявлення при-чинно-наслідкових зв'язків.

2. За ступенем самостійності мислення

Репродуктивні та проблемно-пошукові методи навчання. Ці методи навчання визначаються насамперед на основі оцінки ступеня самостійності мислення студентів, у пізнанні нових понять, явищ і законів. Репродуктивний характер мислення передбачає активне сприйняття й запам'ятовування матеріалу, що повідомляється викладачем чи в іншому джерелі інформації. Застосування цих методів не можливе без використання словесних, наочних і практичних методів та прийомів навчання. Так, у репродуктивно організованій бесіді викладач ґрунтується на відомих студентам фактах, на раніше отриманих знаннях. Завдання обговорити гіпотези, припущення не ставляться.

Наочність при репродуктивному методі навчання також застосовується з метою кращого й активнішого засвоєння і запам'ятовування інформації студентами. До репродуктивних методів належать пояснювально-ілюстративний і відтворювальний.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти повинні засвоїти знання, повідомлені педагогом, а також отримані з книг, кінофільмів та інших джерел у готовому вигляді, без розкриття шляхів доказу їх істинності. Здобуваючи готові знання, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Така діяльність необхідна, тому що вона дає змогу в стислий час у концентрованому вигляді надавати потрібні знання та зразки способів діяльності. Підтвердження правильності наведених положень використовуються у цьому випадку не як докази, а ілюстрації. Цей метод розвиває сприйняття, осмислення (розуміння чужих думок) і пам'ять у студентів.

Відтворювальний метод. Після засвоєння знань необхідна організація діяльності з їх відтворення і застосування в ситуаціях, подібних до наведених у зразках. До відтворювального методу належать розв'язання типових завдань, створення презентацій доповідей тощо..

Проблемно-пошукові методи навчання. Проблемно-пошукові методи застосовуються викладачем в ході проблемного навчання. Під час їх використання викладач застосовує такі прийоми: створює проблемну ситуацію (ставить запитання, пропонує задачу, експериментальне завдання), організовує колективне обговорення можливих підходів до розв'язання проблемної ситуації, підтверджує правильність висновків, ставить готове проблемне завдання. Студенти, спираючись на колишній досвід і знання, висувують припущення про шляхи вирішення проблемної ситуації, узагальнюють раніше набуті знання, виявляють причини явищ, пояснюють їх походження, вибирають найбільш раціональний варіант.

Метод проблемного викладу. Педагог, використовуючи різні засоби (засоби демонстрації, кіно, підручники, наочні приладдя тощо) не просто викладає матеріал, а спочатку ставить проблему, формулює пізнавальну задачу, а потім, розкриваючи систему доказів, показує логічний шлях її вирішення студентам. Вони стають немов би свідками пошуку. Викладач пропонує студентам розвиток наукової думки, звертається до фактів з історії науки. У лекційному викладі цей метод був і залишається провідним;

3. За ступенем керування навчальною діяльністю.

Самостійна робота - діяльність студентів, яка полягає в самостійному визначенні мети, завдань, засобів їх досягнення на основі пізнавальних потреб та інтересів; виборі власного пізнавального шляху, спрямованого на створення творчого освітнього продукту; аналізі результату.

Під час організації навчальної самостійної роботи викладач ставить перед студентами цілі, пов'язані з необхідністю засвоєння навчального матеріалу, і пропонує їм самостійно, тобто без безпосередньої його участі, досягнути цих

цілей. Залежно від задуму він визначає час здійснення самостійної роботи в процесі навчальних занять, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, пропонує конкретні завдання, проводить інструктаж щодо їх виконання, з'ясовує повноту, глибину та обсяг обов'язкового виконання завдань, здійснює допоміжні заходи (консультації, спостереження, співбесіди та ін.) з опосередкованого управління діяльністю студентів і діагностики якості самостійної роботи.

Індивідуальна робота - форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію творчих можливостей студента через індивідуально спрямований розвиток здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Індивідуальні заняття проводяться під керівництвом викладача у встановленому порядку (регламентований час, розклад) з урахуванням потреб і можливостей студента. Завдання викладача під час таких занять полягає не лише в перевірці та оцінюванні вивченого студентом, а й коригуванні його дій, допомозі організувати процес самостійного оволодіння знаннями. Індивідуальні заняття здійснюються в процесі консультацій із навчальних питань, творчих контактів, під час ліквідації академза-боргованості, виконання індивідуальних завдань тощо.

Ефективність індивідуальної роботи залежить від стану суб'єктів цього процесу, їхньої мотивації, педагогічної майстерності викладача, рівня використання інформаційних технологій тощо. Лише за високих показників можливий перехід навчання в новий стан, який характеризується як діяльність самонавчання студента (викладача). Правильно організована індивідуальна робота формує в студентів свідомі самостійні навчальні дії, вони відчують себе вільними від зовнішніх обставин, обирають зручний темп роботи і спосіб виконання завдання, активно використовують для досягнення цілей усі засоби, розуміючи, що тільки від власних дій залежить результат.

Самоосвіта - специфічний вид діяльності, яку особистість здійснює добровільно з метою задоволення пізнавальних потреб чи покращення своїх особистісних якостей або здібностей.

У цьому трактуванні самоосвіти теж наголошено на її діяльній стороні, однак ця діяльність здійснюється відповідно до задумів самої особистості. Це означає, що цілі самоосвіти, засоби їх досягнення людина обирає сама чи сприймає як власні. Відмінність між самоосвітою і самостійною роботою полягає в тому, що самоосвітня діяльність відбувається під керівництвом викладача і без його участі під час виконання самостійної роботи.

Самостійна, індивідуальна роботи та самоосвіта особистості є складними видами її діяльності, які можуть бути пов'язані між собою, збігатися на певних

етапах розвитку або загалом. Самостійна та індивідуальна роботи за умови позитивного ставлення і повного розуміння студентами їхніх цілей можуть стати самоосвітньою діяльністю. Щойно мета самостійної роботи перестає бути метою студента, відбувається зворотний перехід від самоосвіти до самостійної та індивідуальної роботи. Шляхом таких взаємопереходів можна підвищити рівень готовності особистості до самоосвіти, особливо тоді, коли домінують вектори руху від самостійної роботи до самоосвіти. Для того щоб забезпечити трансформацію самостійної роботи в самоосвітню діяльність, необхідно сформувати у студентів позитивне ставлення до професійно значущих цілей, високий рівень знань, умінь самостійно працювати з джерелами інформації, організаційно-управлінські уміння й навички.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), перегляд відеооглядів інновацій в сфері туризму.

3. Інклюзивні методи навчання

Методи формування свідомості - це методи різнобічного впливу на свідомість, почуття і волю з метою формування поглядів і переконань. До них належать бесіда, лекція, диспут і метод прикладу.

Бесіда. Її особливість у тому, що педагог, спираючись на наявні у студентів знання, моральні, етичні норми, підводить їх до засвоєння нових. Для успішного проведення бесіди потрібне обґрунтування актуальності теми; формулювання питань, які спонукають до розмови; спрямування розмови у потрібному напрямі; залучення студентів до оцінювання подій, вчинків і явищ суспільного життя. Це сприяє формуванню у них відповідного ставлення до дійсності, до своїх моральних і громадських обов'язків. Важливим є підсумування розмови, прийняття конкретної раціональної програми дій для втілення її в життя.

Дещо складнішою для педагога є **індивідуальна бесіда**, мета якої в тому, щоб викликати співрозмовника на відвертість. Педагог має дбати про те, щоб пропонувані моральні сентенції (судження) студент не лише усвідомив, а й пропустив через свій внутрішній світ, тобто пережив. Цього можна досягти, наводячи переконливі приклади.

Одночасно студент має відчутти, що педагог є союзником, щиро прагне допомогти йому і знає, як це зробити. Якщо йдеться про порушення правил поведінки, то спершу слід з'ясувати причини і мотиви, а відтак визначати форму педагогічного впливу. Не можна індивідуальну бесіду зводити до суцільної критики негативних вчинків. Треба вибудовувати її так, щоб людина, яка здійснила цей вчинок, сама усвідомила його аморальність.

Лекція. Її сутність - у послідовному, систематичному викладенні певної проблеми. Лекція може мати епізодичний характер або належати до певного тематичного циклу, кіно-лекторію. Успіх її залежить від добре продуманої композиційної побудови, вдало дібраних переконливих аргументів, необхідних для оцінювання подій і фактів, особистих якостей лектора, його здатності володіти спеціальними психологічними прийомами.

Теоретичні положення лекції мають тісний взаємозв'язок з практикою, з життям колективу, що дає змогу встановити довірливий контакт із аудиторією. Найскладнішим моментом лекції є відповіді на запитання студентів, які потребують уточнення фактів, оцінювання певного явища, думки лектора щодо якоїсь проблеми. Запитання можуть мати полемічний характер. Лектор не повинен ухилятися від відповідей на них, оскільки це може бути підставою хибного тлумачення певного факту або його нерозуміння.

Диспут. Як метод формування свідомості особистості передбачає вільний, невимушений обмін думками, колективне обговорення різноманітних питань. Під час диспуту його учасники обстоюють свою позицію, переконуються в правильності чи помилковості своїх поглядів. Розкриваються їх ерудиція, культура мовлення, логічне мислення. Тематику диспутів викладач добирає так, щоб спонукати учасників до роздумів над серйозними світоглядними питаннями: про мету життя, щастя, обов'язок людини перед суспільством та ін. Питання диспуту мають зацікавити, змусити замислитися над суттю проблеми, сприяти формуванню власного ставлення до неї. Важливо у процесі диспуту створити атмосферу невимушеності: усі повинні почуватися рівними, ніхто не має права повчати й ображатися, виступи мають бути відвертими й аргументованими.

Метою диспуту є не прийняття остаточних рішень, а надання його учасникам можливостей для самостійного аналізу проблеми, аргументації власних поглядів, спростування хибних аргументів інших.

11. Рекомендована література

Основна

1. Загальна декларація прав людини, 1948.
2. Конвенція Міжнародної організації праці № 81 1947 року про інспекцію праці у промисловості й торгівлі [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_036.
3. Конвенція про права дитини, 1989.
4. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю. Резолюція. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН, 1993.
5. Декларація ООН про права інвалідів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_117.
6. Про першочергові заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями : Указ Президента України № 900/2005 від 01.06.2005 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/900/2005>.
7. Копенгагенська декларація про соціальний розвиток, 1995.
8. Декларація принципів толерантності // ЮНЕСКО, 1995 р.
9. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю, 2006.
10. Комітет з прав осіб з особливими освітніми потребами ООН: Зауваження загального порядку № 4 (2016) Поширення: Загальне 2 вересня 2016 р.
11. Про реабілітацію інвалідів в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>.
12. ДБН В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення».
13. [Закон України «Про туризм» від 18 листопада 2003 року.](#)
[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>.

14. Офіційний інтернет-сайт Державної служби туризму і курортів [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.tourism.gov.ua.

15. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року № 168-р – редакція від 16.03.2017 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=249826501>.

16. Концепція розвитку туризму до 2022 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.

17. Аніщенко А.П., Яріко М.О. Розвиток інфраструктури інклюзивного туризму як результат трансформацій менталітету суспільства (XX – XXI ст.), 2016. URL: [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://socsvit.org/node/61>

18. Барна Н.В., Коротєєва А.В. Інклюзивно-реабілітаційний туризм. Електронний навчальний посібник. К. : 2020. 318 с.

19. Богдан Н.М. Дослідження проблем розвитку інклюзивного туризму : туристська інфраструктура і доступність готельних послуг / Н. М. Богдан, А. С. Соколенко, О.А. Москаленко // Науковий журнал «Приазовський економічний вісник». 2018. № 5. С. 280–287.

20. Белоусова Н.В. Впровадження інклюзивного туризму в соціально-реабілітаційну систему України / Н. В. Белоусова // Науковий журнал «Молодий вчений». Херсон : ТОВ «Видавничий дім «Гельветика». №2 (42) лютий, 2017 р. С.14-17.

21. Бейдик О.О. Унікальна Україна: географія та ресурси туризму : навч. посіб. / О. О. Бейдик, Н. О. Новосад. К. : Альтерпрес, 2013. 572 с.

22. Водно-болотні угіддя України : довідник / під ред. Г. Б. Марушевського, І. С. Жарук. К. : Чорноморська програма Ветландс Інтернешнл, 2006. 312 с.

23. Влащенко Н.М. Проблеми та перспективи розвитку інфраструктури для потреб інклюзивного туризму/ Н. М. Влащенко // БІЗНЕСІНФОРМ. 2018. № 9. С. 122-126.

24. Геологічні пам'ятки України: у 3-х т. / В. П. Безвинний, С. В. Білецький, О. Б. Бобров [та ін.]; за ред. В. І. Калініна, Д. С. Гурського, І. В. Антакової. К. : ДІА, 2006. Т. 1. 320 с.

25. Гусак Н.Є. Розвиток законодавства України про соціальну реабілітацію / Н. Є. Гусак // Соціальна робота в Україні : теорія і практика. 2014. № 1– 2. С. 30–43.

26. Дубовик Б. Досвід міжнародної співпраці в рамках єврорегіонів. Перспективи України [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.uspishnaukraina.com.ua>.

27. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bib.convdocs.org/v10943/>.

28. Заповідні території України. Ботанічні сади та дендропарки України / [відп. ред. Т. М. Черевченко, С. С. Волков ; упоряд. В. В. Кваша, О. О. Семенова, Н. В. Чувікіна]. К. : [б. в.], 2010. 293 с.

29. Кравченко О.О. Соціальна реабілітація осіб з інвалідністю: погляд у минуле та перспективи сьогодення / О. О. Кравченко // European humanities studies: State and Society. 2017. № 2. pp. 130–142. Konferencia (Sladkovico, Slovenska republika, 2017). Sladkovico, 2017. С. 31–34.

30. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: [Монографія] / С. П. Кузик. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2010. 254 с.

31. Крачило М.П. Основи екології та економіки природокористування : навчальний посібник / М.П. Крачило. К. : Крамар, 2016. 170 с.

32. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України : навч. посіб. / О. О. Любіцева, Є. В. Панкова, В. І. Стафійчук. К. : Альтерпрес, 2007. 369 с.

33. Мельник О.В. Інтегральний показник туристичної привабливості території: поняття та теоретичні аспекти / О. В. Мельник // Регіональна економіка. 2016. №4. С. 197-205.

34. Міщенко О.В. Теоретичні основи визначення сутності екологічного туризму / О. В. Міщенко // Вісн. Волинського. нац. ун-т ім. Л. Українки. Географія туризму. В. : Вид-поліграф. центр «Волинський ун-т», 2010. С. 155-160.

35. Рутинський М.Й. Сільський туризм : навч. посіб. / М. Й. Рутинський, Ю. В. Зінько. К. : Знання, 2006. 271 с.

36. Макаренко С.В. Інклюзивний реабілітаційно-соціальний туризм – новий вид реабілітації інвалідів в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://udpu.org.ua/files/news/2016/11/03/file/6-7-8-9.pdf>.

37. Монастирський В. Організація туризму для осіб з обмеженими можливостями у Львівській області / В. Монастирський // Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини». 2012. № 29. Частина 2. С. 164-170.

38. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія і практика : навч. посібник / М. П. Мальська, В. В. Худо. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.

39. Можливості працевлаштування молоді у сфері зеленого туризму: методичні рекомендації щодо започаткування власної справи / [за заг. ред. О. В. Кулініча]. Харків : Ін-т соціальної політики регіону, 2011. 124 с.

40. Науменко Л.Ю. Інклюзивний туризм як вид реабілітації: сучасні потреби інвалідів / Л. Ю. Науменко, В. В. Лепський, С. В. Макаренко та ін. // Вісник ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія». 2017. № 1. С. 134–138.

41. Організація туризму : підручник / І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Покоloodна [та ін.] ; за ред. І. М. Писаревського. Харків : ХНАМГ, 2008. 541 с.

42. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с.

43. Природно-заповідний фонд Київської області / О. Василюк [та ін.]. К. : НЕЦУ, 2012. 338 с.

44. Попович С.І. Туристично-екскурсійні ресурси України: вступ до проблеми / С. І. Попович // Збірник «Туристичні ресурси України». К. : Тип. ФІГУ, 2016. 352 с.

45. Розвиток туризму в Україні : [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.marshrury.in.ua/index.php/rozvytok-turyzmu-v-ukraini.php>.

46. Саричев В.І. Стан та перспективи світової та національної сфер туризму в контексті людського розвитку / В. І. Саричев // Статистика України. 2014. № 2. С. 80–84.

47. Сварник М., Грибальський Я., Войтюк Ю., Свет Є., Ревіна Т., Любімов А., Стадник О., Волошинський О., Стрельников О., Дубровський І., Федорович О. Посібник із активного відпочинку та туризму для неповносправних [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.gcs.org.ua>.

48. Спеціальна освіта і соціальна робота: теорія і практика підготовки фахівців : монографія / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. А. Погребняка. Полтава : АСМІ, 2017. 247 с.

49. Сорокіна Г.О. Екологічний туризм : навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Державний заклад «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 206 с.

50. Соціалізація молоді з особливими освітніми потребами: кращі практики. Методичний посібник. К. : Університет «Україна», 2021. 212 с.

51. Таланчук П. М. Супровід навчання студентів з особливими потребами в інтегрованому освітньому просторі : навч.-метод. посіб. / М. П. Таланчук, К. О. Кольченко, Г. Ф. Нікуліна. К. : Соцінформ, 2004. 128 с.

52. Теоретично-методологічні засади та технології інклюзії у ЗВО. Досвід Університету «Україна» : кол. моногр. / П. М. Таланчук, М. С. Чайковский та ін.: за наук.ред. П. М. Таланчука. К. : Університет «Україна», 2018. 418 с.

53. Туристичне намисто України. Атлас [Карти] / відп. ред. Н. О. Крижова. К. : ДНВП «Картографія», 2010. 136 с.

54. Українське товариство глухих [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.utog.org>.

55. Фіторізноманіття заповідників і національних природних парків України. Ч. 1. Біосферні заповідники. Природні заповідники [Електронний ресурс] / колектив авторів під ред. В. А. Онищенко, Т. Л. Андрієнка. К. : Фітосоціоцентр, 2012. 406 с. Режим доступу: http://www.botany.kiev.ua/doc/zap_1.pdf.

56. Фіторізноманіття заповідників і національних природних парків України. Ч. 2. Національні природні парки [Електронний ресурс] / колектив авторів під ред. В. А. Онищенко, Т. Л. Андрієнка. К. : Фітосоціоцентр, 2012. 580 с. Режим доступу: http://www.botany.kiev.ua/doc/zap_2.pdf.

57. Шевцов А.Г. Сучасні проблеми освіти і професійної реабілітації людей з вадами здоров'я : монографія / А. Г. Шевцов. К. : Соцінформ, 2004. 200 с.

58. Шпак Л.О. Інституційне регулювання розвитку туристично-рекреаційного комплексу / Л. О. Шпак // Агросвіт. 2014. № 5. С. 32–35.

59. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії : навчальний посібник / За ред. проф. І.М.Школи. Чернівці : ЧТЕІКНТЕУ, 2003. 306с.

60. Inclusive Tourism Marketing Toolkit. Workbook for collecting key information on Accommodation and Resorts [Electronic resource]. URL : http://www.keroul.qc.ca/DATA/PRATIQUEDOCUMENT/166_fr.pdf.

61. John G. C. Kester. 2011 International Tourism Results and Prospects for 2012 / John G. C. Kester // UNWTO News Conference HQ [Źródło elektroniczne]. 2012. 16 January – Stiezka do stępu: http://dtxqt4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/unwto_q_fitur12_jk_2pp_0.pdf.

62. The World Bank Data [Electronic resource]. Way of access: <http://data.worldbank.org/indicator>.

63. The World Factbook [Electronic resource]. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/xx.html>.

64. UNWTO Tourism Highlights 2015 Edition. [Electronic source]. Access mode : http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2015.pdf.

65. Танська Л.В., Коротєєва А.В., Зорін О.О. Організація інклюзивних туристичних послуг: стратегічні підходи. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 12 (282). С. 182-191.

66. Палієнко С.В., Танська Л.В., Коротєєва А.В. Вплив інформаційних технологій на організацію туристичної діяльності: сучасні тенденції та перспективи. Актуальні проблеми економіки. 2025. № 2 (284). С. 6-15.

67. Ольшанська О.В., Палієнко С.В., Коротєєва А.В. Інформаційні технології в бізнес-плануванні туристичних компаній: інновації та ефективність у використанні рекреаційних ресурсів. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 12 (282). С.192-201.

68. Коротєєва А.В., Танська Л.В. Виклики відновлення світового туристичного ринку: овертуризм та інклюзивний туризм Ефективна економіка. 2025.

69. Монтрін І., Коротєєва А. Оцінювання ефективності реклами підприємства на ринку туристичних послуг // Маркетинг в Україні. 2019. № 5. С. 17-23.

12. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Крайні терміни складання та перескладання дисципліни	<i>Перескладання здійснюється відповідно до графіка</i>
Правила академічної доброчесності	<i>Перевірка навчальних робіт на плагіат (згідно Положення про академічну доброчесність і Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах). Реферати і практичні роботи, вилучені з Інтернет-джерел не зараховуються. Також не зараховують повторні роботи, запозичені у інших студентів.</i>

Вимоги до відвідування	<i>Пропущені заняття (лікарняні, мобільність і т.ін.) можна відпрацювати, виконавши всі завдання, зазначені на онлайн-платформі MOODLE та переслати в електронному варіанті на електронний ресурс навчальної дисципліни.</i> <i>Здобувачі вищої освіти можуть отримати електронні презентації лекцій і електронні посібники на освітній платформі MOODLE та самостійно ознайомитись із матеріалом при об'єктивних причинах пропуску занять.</i>
------------------------	---

Силабус перевірено

29 серпня 2024 р.

Заступник директора

Інституту філології та масових комунікацій

(підпис)

Каріна ШЕКІР

(прізвище та ініціали)